

Jens Thoft (SF):

For det første må jeg fastslå, at personligt engagement i en sag nu ikke er at kimse ad.

For det andet må jeg fastslå, at det mobile pengesystem, som fru Elisabeth Arnold gav udtryk for at hun ikke brød sig specielt meget om, har hun altså selv medvirket til.

For det tredje: Folketingets flertal pålagde i en beretning, som blev afgivet den 8. juli 1983, regeringen at undersøge mulighederne, og det er regeringen aldrig blevet færdig med. Det er jo vilkårene; sådan går det somme tider. SF mistede tålmodigheden og fremsatte et egentligt lovforslag i 1985; jeg må erkende, at der var visse ufuldkommenheder i lovforslaget, og det blev derfor aldrig vedtaget.

Når vi derfor fremsætter et beslutningsforslag denne gang, har det til formål at sikre, at vi har Skatteministeriets mange dygtige embedsfolk bag et sådant lovforslag. Det er svært at lave lovforslag, som er uden huller og mangler, det må jeg erkende, og derfor er det da ikke uden betydning at have ministeriets embedsværk bagved.

Til sidst vil jeg gerne spørge fru Elisabeth Arnold direkte, for jeg forstod af det svar, fru Elisabeth Arnold gav, at heller ikke de retssikkerhedsgarantier, jeg forsøgte at indbygge, var hun tilfreds med: Generer det ikke fru Elisabeth Arnold, at almindelige mennesker til daglig kommer til at betale slamberternes skat?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jo, det generer mig, at jeg skal betale andre menneskers skat. Det generer mig også, at der foregår overfald og tyverier, færdselsregelovertrædelser og andre lovbrud her i landet. Men det er jo ikke det samme som at lave decentralisering af skattelovgivningen og decentralisering af retsplejen og undergravning af retssikkerheden.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg skal undlade at komme med lange principielle betragtninger. Jeg tror, vi alle synes, det er forkasteligt, når der laves arrangementer, hvor man snyder andre. Men jeg tror samtidig, vi kan blive enige om, at vi må have nogle retsprincipper, hvor vi afviser vilkårlighed.

Det er ud fra det sidste hensyn – at vi må have retsprincipper for at undgå vilkårlighed – at jeg mener, dette forslag går i en retning, som jeg ikke vil finde rigtig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 18:

Forslag til folketingsbeslutning om aktivering af erhvervspassive.

Af Mimi Jakobsen (CD) m.fl.
(Fremsat 12/11 92).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Arbejdsministeren (Kirkegaard):**

Centrum-Demokraterne har fremsat et beslutningsforslag om, at modtagere af arbejdsløshedsdagpenge, førtidspension og kontanthjælp i alderen 26-60 år skal have mulighed for årligt at tjene op til 25.000 kr. uden konsekvenser for de pågældendes overførselsindkomst fra det offentlige.

Der er knyttet en række betingelser til forslaget; f.eks. skal en arbejdstager have været ledig i mindst 6 måneder for at blive omfattet af ordningen.

Lad mig sige straks, at jeg kan tilslutte mig hovedintentionen i forslaget, nemlig at give de ledige et økonomisk incitament til selv at forsøge at opnå en tilknytning til arbejdsmarkedet og dermed også blive bedre rustet til ansættelse på almindelige vilkår på et senere tidspunkt. Med henblik på de kommende overve-

[Arbejdsministeren]

jelser vil jeg dog allerede nu pege på nogle problemer i det foreliggende forslag.

Arbejdsløshedsdagpenge kan udbetales med et beløb, der udgør op til 90 pct. af et medlems hidtidige arbejdsfortjeneste. Der er dog et loft, sådan at dagpengene for tiden højst kan udgøre 2.550 kr. pr. uge. Det betyder, at den kompensation, der ydes for indkomstbortfald for højere lønnede, udgør noget mindre end 90 pct., mens den for de lavere lønnede er 90 pct. Mig bekendt er der ikke noget land, hvor en højere kompensationsgrad er mulig.

Tjener en dagpengemodtager, der kompenseres med 90 pct. af hidtidig indtægt, 25.000 kr., uden at det påvirker dagpengenes størrelse, vil det betyde, at vedkommende vil kunne opnå en samlet indtægt, der overstiger, hvad det er muligt at tjene ved almindeligt fuldtidsarbejde. Det vil således for lavtlønnede være mere attraktivt at være ledig og tjene op til 25.000 kr. end at arbejde på fuld tid. Og når jeg siger mere attraktivt, så mener jeg altså naturligvis mere økonomisk attraktivt. Dette forhold gælder for alle, der tjener op til ca. 80 kr. pr. time. Der kan således være en risiko for, at ledige fastholdes i dagpengesystemet, og formålet med forslaget var jo det stik modsatte.

Jeg kan i øvrigt sige, at jeg også kunne komme med nogle bemærkninger til de mere teknisk betonedede ting i forslaget; det er jeg naturligvis parat til nærmere at gøre rede for under det kommende udvalgsarbejde. Det tjener næppe noget formål at gå ind i en længere teknisk diskussion i dag.

Afslutningsvis kan jeg altså resumere, at hovedintentionen i forslaget kan jeg tilslutte mig, men jeg vil gerne fremhæve, at der i forslaget er lagt op til dels en meget generel ordening, dels en ordening, der i en række henseender er meget vidtgående. Det giver mig anledning til nogle væsentlige betæneligheder, og derfor kan jeg altså ikke støtte forslaget i dets nuværende form.

Jeg tror imidlertid, at der er elementer i forslaget, som kan være nyttige for os i vores fortsatte overvejelser om fremtidens aktiveringssystem – om ikke som en generel ordening, så som et tilbud til særligt udsatte grupper på arbejdsmarkedet. Vi har jo netop i denne nat vedtaget, at vi skal fortsætte drøftelserne om det kommende aktiveringssystem, og jeg anser det bestemt for muligt, at den idé, som SiD her – nej,

ikke SiD – som CD har lanceret, kan indpasses i det samlede aktiveringssystem, som vi forhåbentlig får fra 1. januar 1994. Jeg beklager meget; jeg er godt klar over, at der er forskel på CD og SiD – måske dog ikke på alle punkter.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Først vil jeg sige, at jeg har stor sympati for de intentioner, der ligger bag forslaget, nemlig at øge mulighederne for, at modtagere af overførselsindkomster kan opnå tilknytning til arbejdsmarkedet gennem arbejde, som ikke strækker sig over hele året og heller ikke kan bære en normal løn.

Forslagsstillerne er inde på, at en del af problemet er, at det normale arbejdsmarked kun rummer få muligheder for dem, der ikke kan klare et fuldtidsjob til overenskomstmæssig løn, bl.a. fordi den type arbejde ikke kan passes ind i almindelige stillingsbetegnelser og ansættelsesforhold. Jeg er enig heri. Efter min opfattelse bør man løse problemet ved at rette opmærksomheden mod stillingsstrukturen på det normale arbejdsmarked og her arbejde for en holdningsændring hen imod en større fleksibilitet frem for at fokusere på overførselsindkomstsyste-
met, hvor ændringer som de foreslåede ikke kan undgå at skabe nogle problemer.

De fleste overførselsindkomstsyste-
mer, herunder kontanthjælpssystemet, er opbygget med henblik på at sikre, at de, der bliver ledige, i videst muligt omfang bliver kompenseret for deres indkomsttab. Der er intet i kontanthjælpssystemet, der forhindrer en modtager i at opretholde kontakten med arbejdsmarkedet ved at tage et arbejde med en mindre indtægt. En sådan mindre indtægt betyder imidlertid, at indkomsttabet bliver mindre, og det er derfor naturligt, at kompensationen nedsættes tilsvarende. Jo højere kompensationsgraden i et overførselsindkomstsyste-
met er, jo mere problematisk er det at give mulighed for at have indkomst, der ikke fradrages i hjælpen.

Den behovsudmålte kontanthjælp kan i dag udgøre op til 90 pct. af den tidligere indtægt. Lad os f.eks. tage en kontanthjælpsmodtager, der tidligere har haft en indtægt på 150.000 kr. og får en kontanthjælp, der svarer til 90 pct. af nettoudbyttet heraf. Hvis vi gennemfører CD's forslag, ville en sådan kontanthjælpsmodtager blive bedre stillet ved at tage et mindre arbejde

[Socialministeren]

og tjene 25.000 kr. om året uden fradrag i kontanthjælpen end ved at vende tilbage til sit tidligere fuldtidsarbejde.

Den af CD foreslåede ordning er i princippet en udvidelse af de eksisterende bestemmelser i bistandslovens § 38, stk. 5, som efter en sammenhængende kontanthjælpsperiode på 3 måneder giver kontanthjælpsmodtageren ret til at have en arbejdsindtægt på op til 1.000 kr. om måneden efter skattetræk uden fradrag i kontanthjælpen, dog maksimalt på 6.000 kr. i sammenhængende perioder på 6 måneder. Den bestemmelse blev indført i bistandsloven med virkning fra den 1. april 1989.

Socialministeriet foretog i juli 1991 en stikprøveundersøgelse til brug for evaluering af ordningen. Det fremgik bl.a. af den, at det var et meget begrænset antal kontanthjælpsmodtagere, som gjorde brug af muligheden, ca. 4 pct. Ca. 22 pct. af disse havde også, inden de blev omfattet af reglen, modtaget supplerende kontanthjælp. Blandt de 29 kommuner, der deltog i undersøgelsen, var meningene delte med hensyn til ordningens aktiverende virkning. Det blev oprindeligt bestemt at revidere ordningen inden udgangen af 1991. Da stikprøveundersøgelsen ikke gav noget entydigt resultat, er revisionen af ordningen blevet udskudt til inden udgangen af 1993 med henblik på at samle flere erfaringer om dens virkninger.

I lyset af de samspilsproblemer, jeg her har påpeget, mener jeg ikke, at der på nuværende tidspunkt bør ske en udvidelse af kontanthjælpsmodtagernes muligheder for arbejdsindkomst uden fradrag i overførselsindkomsterne.

For førtidspensionister er der allerede i dag mulighed for at tjene penge ved siden af deres pension ved at påtage sig et erhvervsarbejde, uden at det påvirker pensionen. Når en førtidspensionist har en indtægt af en vis størrelse ved siden af pensionen, vil pensionsydelsen dog blive indtægtsreguleret. Pensionens grundbeløb indtægtsreguleres på baggrund af pensionisternes egen indtægt. Det er muligt at have en indtægt ved siden af pensionen på 90.700 kr. for gifte og 80.500 kr. for enlige, før grundbeløbet bliver reguleret. Når det gælder pensionstillægget og personligt tillæg, lægges begge ægtefællers indkomst til grund, når der skal indtægtsreguleres. Det er dog muligt at have en indtægt på 81.700 kr. for gifte og

40.800 kr. for enlige, før pensionstillægget bliver reguleret.

Jeg kan hertil føje, at personligt tillæg kan ydes til pensionister, hvis økonomiske forhold er særligt vanskelige. Disse tillæg har naturligvis en lavere indtægtsgrænse – 21.600 kr. for gifte og 10.800 kr. for enlige – før de bliver reguleret. Det vil sige, at der allerede i dag findes mere gunstige regler for pensionister end dem, CD lægger op til i sit beslutningsforslag.

Ole Vagn Christensen (S):

Centrum-Demokraterne har foreslået en ordning, hvor man efter et halvt års arbejdsløshed kan indgå aftale med en arbejdsgiver om begrænset ansættelse uden at skele til arbejdsmarkedets regler.

Ideen i forslaget er at sikre en øget tilknytning mellem langtidsledige og arbejdsmarkedet. Det er en intention, vi fuldt ud kan støtte, men vi er alligevel ikke i stand til at støtte forslaget, som det her er udformet. Jeg vil gerne understrege, at det ifølge en række rapporter, vi har fået, er konstateret, at der foregår sort arbejde i Danmark, men jeg mener, at dette sorte arbejde køres efter regler, der ikke omfatter mindsteløn, arbejdstid og feriepenge. Vi ønsker ikke, at der skal ske en legalisering af disse forhold. Nu ved jeg godt, at dette forslag ikke lægger op til sort arbejde, men jeg vil alligevel gerne sammenholde disse to ting.

For hvad er det, der sker, hvis vi indfører en sådan ordning: Så vil en række mennesker blive hjulpet, men samtidig går det ud over en række tryghedsbestemmelser på arbejdsmarkedet. Det drejer sig om bestemmelser, som berører størsteparten af den danske befolkning i deres daglige arbejde. Jeg ved godt, at man har sat 6 måneders ledighed ind som et krav, men alligevel kan ordningen misbruges. Der er intet i forslaget, der hindrer f.eks. en stor supermarkeds kæde i at fyre hver 10. ansat og i stedet ansætte folk til en klart lavere løn. Gøres det gradvis, kan man oven i købet genansætte en række af de tidligere medarbejdere – vel at mærke uden at skulle tage hensyn til så urimelige krav som tryghed i ansættelsen, feriepenge, pensionsordning, arbejdstid osv.

Jeg mener, vi alle har et stort ansvar over for gruppen her, men vi løser det ikke ved at undergrave deres egne forhold, og vi løser det ikke ved at skabe en øget utryghed for arbejds-

[Ole Vagn Christensen]

markedet. Der er ingen tvivl om, at dette forslag vil have en stor effekt, men det vil ikke sætte gang i beskæftigelsen; der ligger jo ikke nogen ny efterspørgsel i forslaget. I bedste fald vil det omfordele arbejdet, hvilket er godt nok, men det vil ske under utrygge og forringede vilkår, hvilket vi ikke kan støtte i Socialdemokratiet.

Vi er dog som nævnt enige i sigtet, nemlig at en række af de svage grupper på arbejdsmarkedet skal sikres en tættere tilknytning til arbejdsmarkedet for ikke at blive helt udelukket, men der findes en række muligheder for initiativer i den bestående lovgivning inden for bistandsloven og sygedagpengeloven.

Det af CD rejste spørgsmål er noget, vi kan gøre noget mere ved, men for os er det vigtigt, at vi lever op til ansvaret dels for de mange, som er i arbejde, og dels for de mange, som er de svage på arbejdsmarkedet. Det er den afbalancering, vi havde med i vores forslag vedrørende det tredje arbejdsmarked. Vi vil ikke have et samfund, hvor vi legaliserer omgåelse af regler; vi vil have et samfund, der også lever op til sit ansvar over for de mange, der er i arbejde. Og jeg vil gerne videregive en idé, man har taget op i Sverige, England og Italien. Man har oprettet en række andelsselskaber og kooperative selskaber, som kreerer nye metoder til løsning af visse serviceopgaver, f.eks. bedre miljø, naturpleje og turisme. Der er opgaver nok; derom er vi helt enige.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Det, der får mig til at bede om en kort bemærkning, er, at det anede mig, at den socialdemokratiske ordfører ville komme ind på begrebet løntrykkeri.

Dette forslag har intet med løntrykkeri at gøre. Man opsøger selv jobbene ude omkring på virksomhederne, man kommer selv og præsenterer sig, man forhandler selv lønnen inden for de rammer, der står i beslutningsforslaget, og – det allervigtigste – hvis lønnen ikke er tilfredsstillende for de antal timer, man skal være der, siger man også selv nej. Og til trods for, at man siger nej, beholder man sit forsørgelsesgrundlag, nemlig de overførselsindkomster, man har.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg forstod godt bemærkningen fra fru Bente Juncker, men jeg vil gerne sige til fru Bente Juncker, at det er uden hold i virkeligheden. For virkelighedens verden er, at her kommer der en række mennesker, som kan være med til at trykke lønnen på arbejdsmarkedet. Der står nemlig ikke noget om, hvordan vi skal sikre deres indgang, hvordan de skal sikres det økonomiske grundlag, og hvordan vi skal sikre, at de ikke netop bliver løntrykkere. Det er det, vi anfægter ved forslaget, som det ligger her.

Jeg er godt klar over, at det ikke er fru Bente Junckers intention, men sådan vil virkeligheden være.

Flemming Hansen (KF):

Da mit partis ordfører i denne sag er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans vegne udtale følgende:

Dette forslag til folketingsbeslutning fra CD har vi i den konservative folketingsgruppe sympati for, specielt for så vidt angår grundtanken, det vil sige den tanke, at vi skal give mennesker et incitament til at tage arbejde, også selv om dette arbejde ikke er netop det ønskede fuldtidsjob.

Det er min overbevisning, at det, der driver de fleste af os til at arbejde og satse kræfter og økonomi, er, at det kan betale sig at gøre det, at vi får noget ud af det. Om det kan betale sig at tage et arbejde, er et spørgsmål om, at man har flere penge til rådighed, når lønnen for arbejdet er udbetalt, end man ellers ville have; så er incitamentet i orden. På samme måde gælder det, at hvis en arbejdsgiver kan se, at det er en god idé, også økonomisk, at ansætte en ekstra medarbejder, gerne på særlige vilkår, sådan som der lægges op til i beslutningsforslaget, ja, så vil han gøre det.

Men trods dette positive i forslagets grundtanke må jeg tilslutte mig arbejdsministerens betænkelighed med hensyn til, om det bliver muligt med denne foreslåede ordning at tjene mere ved at modtage arbejdsløshedsdagpenge og de foreslåede 25.000 kr. årligt end ved at tage et regulært arbejde uden tilskud eller understøttelse og lign. Den situation må ikke opstå. Det skal jo først og fremmest kunne betale sig at få et fuldtidsjob.

Forslaget bør gennemarbejdes og sammenkædes med de øvrige ordninger og tilbud, som

[Flemming Hansen]

vi allerede har på arbejdsmarkedet. Det må nødigt komme til at virke som en ekstra lap på et uoverskueligt system. Hvis vi kan arbejde videre med forslaget og få disse betænkeligheder fjernet, er Det Konservative Folkeparti indstillet derpå. Vi kan ikke gå ind for forslaget, som det foreligger her.

Helge Sander (V):

Vi er i en situation, hvor vi ikke kan tillade os at have en klassisk firkantet holdning til et af vor tids store problemer, nemlig ledigheden. Derfor synes jeg heller ikke, at der er noget, der skal være uforsøgt. Men jeg bliver selvfølgelig nødt til at sige i forlængelse af ministrenes svar, at dette forslag, hvor gode intentionerne end er, selvfølgelig indebærer en række problemer, dels af praktisk art, og dels med hensyn til misbrugsmuligheder.

Helt kontant føler jeg, at der i hvert fald er to ting, vi bliver nødt til at fokusere stærkt på. For det første vil man med en sådan ordning komme ud for en række situationer, hvor man kan tjene mere ved at gå ind i denne ordning, end man kan, hvis man har almindeligt fuldtidsarbejde. For det andet har jeg også en lille frygt for, at et sådant system kan medvirke til, at vi fastholder de ledige i vort dagpengesystem, og det er der nok ikke nogen af os der er særlig begejstrede for. Men som jeg startede med at sige, kan vi i den nuværende situation ikke tillade os at lade nogen muligheder være uforsøgte.

Jeg har også med stor interesse læst bemærkningerne til CD's forslag, hvor man taler om kontakten til arbejdsmarkedet og de få muligheder, der er for at få et fuldtidsjob til en overenskomstmæssig løn. Det giver mig anledning til endnu en gang at pege på det problem, som jeg virkelig mener er reelt på arbejdsmarkedet i dag, nemlig at vi har en for lille løndifferentiering. Jeg ved godt, at indslusningsløn er et slemt ord, men kald det, hvad man vil. Jeg mener, det er kolossalt vigtigt, at vi fokuserer på de mange job, der kunne skabes i vort samfund, hvis vi havde en anden aflønning.

Jeg synes også, det er væsentligt at sige – og det kan passende være i forbindelse med dette forslag – at når man taler om en eller anden form for indslusningsløn, er det meget ofte møntet på de helt unge. Her synes jeg der var en god anledning til at sige, at det ikke bare

drejer sig om de unge; der findes mange, som har været uden for arbejdsmarkedet i en periode, og som har manglet en mulighed for at komme ind i nogle job, som ikke kan afkaste de overenskomstmæssige aflønninger, vi har. Man har et behov for at løse nogle mindre opgaver. I bemærkningerne til forslaget nævner man telefonpasning, frugt- og bærplukning, sommerferie-, jule-, udsalgsjob osv. Men der er en lang, lang række opgaver, som ikke bliver løst i dag, og som garanteret ville kunne løses, hvis aflønningen var i bedre overensstemmelse med effekten af disse job. Jeg mener i hvert fald, at det er noget af det, der er væsentligt at nævne endnu en gang.

Men som helhed, som det ligger her, må vi sige, at det kræver en nøjere bearbejdning. Men vi er som sagt beredt til at vurdere alt meget, meget seriøst. Det er en alvorlig beskæftigelsesmæssig situation, vi befinder os i.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal med det samme sige, at jeg forstår udmærket intentionen i forslaget, jeg forstår udmærket, at man fra CD's side vil prøve at komme med nogle nye bud på, om ikke vi på en eller anden måde kan få blødt op i det meget stive system, vi har. Og jeg er da enig i, at der findes nogle opgaver, som ikke bliver udført, fordi der ikke er økonomi i det.

Når det er sagt, skal jeg også føje til, at der jo findes nogle regler i forvejen, der vedrører f.eks. førtidspensionister, som har nogen erhvervsevne tilbage. Hvis de f.eks. har 50 pct.s erhvervsevne, skulle man jo ifølge sagens natur mene, at så har de 50 pct.s arbejdsevne tilbage. Problemet er, at der ikke er arbejdspladser til dem. Det gælder også på andre områder, men for disse pensionister gælder det, at der er regler om, at de må tjene en skilling ved siden af, uden at der sker fradrag. På tillægssiden er det meget lidt, de må tjene ved siden af, før der sker fradrag, mens det på grundpensionen er et lidt større beløb, de må tjene, uden at der sker fradrag.

Vi vil meget gerne være med til at se på den side af sagen, men så synes vi altså også, at i stedet for at indføre en hel ny metode, lad os så sætte os ned og se på, om disse førtidspensionister har en rest erhvervsevne, som de gerne vil udnytte, og som i dag ikke lader sig udnytte på grund af fradragsreglerne.

[LIII Gyldenkilde]

Når det er sagt, vil jeg også sige, at ingen af os ved, hvor meget arbejde der kan blive tale om, for problemet er jo i hovedsagen, at der mangler arbejdspladser. Men der skal da nok være noget; vi er i hvert fald parat til at se på den del af det.

Den anden gruppe, der omtales i forslaget, er bistandsmodtagerne. Og her, må jeg sige, er der altså noget rigtig i dette forslag. Der sker nemlig det, at i samme øjeblik en kontanthjælpsmodtager får tilbudt et arbejde for ligesom at prøve, om vedkommende nu kan magte det her, bliver hver eneste krone trukket fra bistanden. En bistandsmodtager får omkring 2.850 kr. om måneden – så får de godt nok husleje m.v. betalt også, men det ligger på omkring 2.850 kr. om måneden. Hvis et menneske prøver med et arbejde, f.eks. et par timer hver dag, for at se, om man på nogen måde kan komme i gang igen – man kan have været ude i en lang social deroute – er det klart, at når man ser, at lønnen for de to timers arbejde omgående bliver trukket, så siger man til sig selv: Jamen det her går jo aldrig, for nu bliver jeg straffet. Sådan opfattes det; uanset hvordan vi synes det er, så opfattes det som en straf. Så vi vil meget gerne være med til at se på, at bistandsmodtagerne får mulighed for at måtte tjene en skilling ved siden af den bistands-hjælp, som sandelig ikke er noget at råbe hurra for.

Med hensyn til folk, der er i dagpengesystemet, er det noget mere kompliceret, for lovgivningen er utrolig kompliceret på det område. Det er jo sådan i dag, at hvis nogle har bare nogle få timers arbejde, så bliver det selvfølgelig trukket fra, når man får betaling for tabt arbejdsfortjeneste, fordi man ikke har arbejde. Men det skal det vel egentlig også, når der så er tale om, at man faktisk er ude i arbejde. Jeg synes, det er meget kompliceret, og jeg synes ikke umiddelbart, at jeg kan se mig ud af det. Jeg kan ikke umiddelbart sige ja til CD's forslag på dette område. Vi skal ind og se helt forfra på systemet, og jeg kan da måske glæde mig over, at de sidste to års debatter om dette måske fører til, at vi går ind og ser med nye øjne på hele systemet, for det er sandelig næsten mere kompliceret end pensionssystemet, og det er også kompliceret.

Jeg vil meget gerne sige til CD, at jeg synes, det er udmærket, at man kommer med et så-

dant forslag, så vi kan få nogle nye diskussioner, og jeg håber på, at de kan fortsætte i Arbejdsmarkedsudvalget – ja, jeg går ud fra, det er dér, det kommer til at ligge. Men umiddelbart må jeg sige, at hvis der skal hurtige løsninger til, er det bistandsmodtagerne, vi først skal tage fat på, og det er vi parate til se på med det samme.

Poul Nødgaard (FP):

Ved første øjekast synes CD's beslutningsforslag at indeholde elementer, der er værd at studere nærmere. Når dette er sagt, vil jeg sige, at de gode intentioner næppe lader sig gennemføre i praksis, for jeg tror, at en ordning som den foreslåede ganske enkelt vil være umulig at administrere. De, der vil komme ind under ordningen, vil blive vidt forskelligt stillet ved at tjene de 25.000 kr. pr. år, hvilket også klart fremgik af arbejdsministerens redegørelse.

Et andet moment, jeg gerne vil trække ind i debatten, er, at en gennemførelse vil medføre, at andre bliver kastet ud i arbejdsløshed. For kontanthjælpsmodtagernes vedkommende tildeles hjælpen som oftest efter det såkaldte trangskriterium, og det ville da være gavnligt at vide, om man havde forestillet sig, at der oven i denne trangstillede kontanthjælp skulle være basis for yderligere at tjene 25.000 kr. pr. år, uden at dette skulle få konsekvenser for den trangstillede hjælp.

Fremskridtspartiet vil naturligvis ikke modsætte sig, at vi kan se nærmere på det foreliggende forslag i Arbejdsmarkedsudvalget, men efter min bedste overbevisning rejser forslaget flere problemer, end det løser. Vi vil således være særdeles betænkelige ved at gennemføre forslaget – i hvert fald i dets nuværende form.

Jeg vil gerne knytte en enkelt kommentar til SF's ordførers indlæg. Det var, som om de største problemer ville melde sig i relation til dem, der får arbejdsløshedsunderstøttelse, hvis man gennemførte forslaget. Jeg mener, at kontanthjælpsområdet vil blive betydelig vanskeligere at administrere end arbejdsmarkedsområdet, så hvad det angår, er jeg vildt uenig med SF's ordfører – der nu ser ud til at være gået, og det er da helt i orden, det har man lov til, når man har holdt sin ordførertale, og nu går jeg også.

Lone Dybkjær (RV):

Også Det Radikale Venstre vil gerne sige noget positivt om intentionerne i dette forslag.

Jeg er enig med de ordførere, der har sagt, at vi i den nuværende situation med 350.000 ledige ikke kan tillade os overhovedet at afvise ideer på dette område, for det er afgørende, at der kommer en nytænkning i gang. Men i lighed med en række af de tidligere ordførere vil jeg gerne pege på en hel del af de problemer, der er.

Jeg ser måske ikke så meget problemerne på førtidspensionsområdet og måske heller ikke på bistandshjælpsområdet, hvor vi i forvejen også har noget, der minder om dette. Så kan man da altid diskutere, om de 10.000 kr., som det vist er i øjeblikket, er tilstrækkeligt, eller om man skal op på lidt mere. Det er jo til syvende og sidst en eller anden form for balancegang.

Men jeg må nok sige, at når det drejer sig om arbejdsløshedsdagpengeområdet, så formår man jo i hvert fald at få besværliggjort tingene – for nu at bruge et lidt mildt udtryk – for dette her er simpelt hen på tværs af samtlige de regler, der er. Det kan være en meget god ting, men dette er altså ikke forløsende, det er efter min mening kun komplicerende.

Vi har stået med vores eget forslag »Slip de ledige løs« som én mulighed for, at man kunne få en tilknytning til arbejdsmarkedet efter en ledighedsperiode – og det er klart, at jeg synes, at vores forslag er lidt mere enkelt forstået på den måde, at det ikke har alle de komplicerende ting med sig, selv om forslagsstillerne godt nok skriver, at det ikke er tilfældet. Men vi, der har siddet i dagpengeforhandlinger i mange timer, ved, at det simpelt hen spolerer næsten ethvert af de regelsæt, der er på området. Derfor tror jeg ikke, at dette er hensigtsmæssigt. Jeg synes snarere, man skal anvende den model, vi har foreslået, eller tilsvarende modeller, som vi har arbejdet med.

Men det er klart, at man på nogle af de andre områder, førtidspensionister og bistandshjælpsmodtagere, godt kan forestille sig, at man lemper på tingene. Det, jeg nok ikke forstår, er, hvorfor man ikke i højere grad går ind for den tankegang, at man kan få noget arbejde, samtidig med at man oppebærer kontanthjælp eller arbejdsløshedsdagpenge, uden at man absolut skal have lagt 25.000 kr. oveni.

Jeg kan godt forstå alt det her med økonomiske incitament osv., men samtidig står der jo i forslaget, at mange gerne vil arbejde, og derfor synes jeg, at det kunne være nok så fornuftigt, at man arbejdede inden for den overførselsindkomst, som man nu engang har, og at man i højere grad lempede på de områder, også fordi det jo simpelt hen ikke ville føre til de klare misbrugsmuligheder, der er her.

Jeg er helt opmærksom på, at forslagsstillerne skriver, at det er ikke meningen. Men alle vi, der bevæger os rundt i det virkelige liv, ved jo godt, hvordan tingene fungerer, og at et af problemerne med det eksisterende system naturligvis også er, at det er relativt nemt at supplere sin indtægt mere eller mindre efter reglerne i det danske samfund. Det synes jeg også at dette forslag lægger op til og måske er på vej til at legalisere. Det er sådan set hovedbegrundelsen for, at vi er imod forslag af denne art, nemlig det, at man oven på en slags borgerløn – for det er jo det, der bliver tale om, også fordi der er tidsbegrænsethed, men det kunne man jo selvfølgelig nok ændre på – får lov til at tjene noget ekstra. Den tankegang er vi i hvert fald ikke på nuværende tidspunkt villige til at gå ind i, og jeg vil også sige, at skal vi gå ind i borgerlønstanken, som jo ligger som en slags grundtankegang i dette her, tror jeg, vi er nødt til at acceptere, at vi skal starte på et noget lavere niveau end de overførselsindkomster, vi i øjeblikket har på de nævnte områder.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil gerne rose CD for forslaget og takke CD for, at det er blevet fremsat.

Jeg synes, der er nogle virkelig rigtige intentioner i det, og jeg synes, det siges vældig godt i bemærkningerne, at vi har fået et så regelstyret samfund, der gør det utrolig vanskeligt at give mennesker, som ikke magter en fuldtidsindsats, men måske nogle få timer, en meningsfyldt tilværelse med tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det er jo ikke så vanskeligt at komme med nogle – om jeg så må sige – risici for misbrug. Har man arbejdet med disse ting, kan man godt se nogle muligheder for misbrug. Det er der ingen af os der ønsker. Men jeg er alligevel fascineret af initiativet og håber, at vi kan finde nogle løsninger. Det ville være menneskeligt rigtigt.

[Kofod-Svendsen]

Jeg kan tage et eksempel: Jeg har i adskillige år været præst ved Svaneparken i Birkerød, hvor der bor mange handicappede af forskellig grad. Der har man fået mulighed for, at de ikke bare får en pension, men at de løser nogle opgaver. Der er nogle beskyttede værksteder, og man har prøvet at nytænke lidt dér. Der er altså nogle førtidspensionister, som på den måde får mulighed for at yde det, de kan. Jeg husker engang, de havde indrammet nogle billeder for mig, og jeg kunne se deres glæde over, at de havde gjort et stykke arbejde, som jeg så betalte for. Altså den arbejdsglæde – det gjorde indtryk på mig, hvor stor den var.

Det er bl.a. sådanne erfaringer, der gør, at jeg siger: Vi må kunne finde nogle løsninger. Derfor skal jeg ikke stå og remse betænkkeligheder op. Det kunne jeg godt, det kan vi alle sammen, når vi har været i Folketinget nogle år. Men kunne vi ikke sige: Hvordan kan vi finde en måde, hvorpå vi får løst nogle opgaver, som samfundet har brug for bliver løst, og hvor man samtidig giver nogle mennesker en meningsfyldt tilværelse, fordi der bliver brug for dem med de evner, de har, som måske ikke er så store som gennemsnittet, og med de handicap, de på en eller anden måde har fået? Den arbejdsglæde må vi give dem mulighed for at få; det skal være min slutbemærkning.

Forhåbentlig er det klart fremgået, at jeg synes, det er et vældig godt forslag.

Bente Juncker (CD):

Jeg skal på CD's vegne sige tak for de mange pæne ord fra stort set samtlige ordførere. Man kan ikke ligefrem sige, at der er flertal for forslaget, men som jeg hørte det, kan man da sige, at noget af det kan vi måske blive enige om.

For at forstå dette forslag helt og fuldt – og det er også lidt et svar til fru Lone Dybkjær – skal man simpelt hen glemme alt om alle regler, der eksisterer i øjeblikket. I dette forslag har man nedbrudt alle skotter. Der er kun nogle ganske få regler, nemlig at man selv opsøger arbejdet, at man selv aftaler lønnen, at man får garanteret sin overførselsindkomst, og at man selv kan sige fra.

Derudover kan man tjene op til 25.000 kr. om året. De 50 pct. skal man betale skat af; det står ganske fast. Det vil altså sige, at man har godt og vel 1.000 kr. om måneden ekstra. Ar-

bejdsgiveren har det også nemt – det er lidt et svar til Fremskridtspartiets ordfører – arbejdsgiveren skal intet foretage sig med ATP og alt muligt andet. Det holdes ude af denne ordning. Det er en af de måder, som vi synes at vi måske kunne bløde lidt op på. Vi regner ikke med, at vi får fuld beskæftigelse, og derfor har vores bud været: Gør noget selv, så opmuntrer vi jer, så giver vi et lille tilskud, hvis I selv går ud og finder jer noget arbejde!

Enkelte ordførere i debatten har nævnt noget om løntrykkeri. Der er ikke noget løntrykkeri i dette her, for det er den enkelte, der selv vælger. Man går ud på en arbejdsplads; og så træffer man selv en aftale. Der er nævnt forskellige grupper i forslaget. Lad mig fremhæve de langtidsløse og kontanthjælpsmodtagerne; det er jo primært dem, som vi sigter til med dette forslag.

Altså filosofien er den: Gå selv ud og find dig et job, så kan du måske få foden indenfor 2-3 timer om ugen, aftal lønnen, og den skal selvfølgelig være rimelig, ellers siger man bare nej. Det kunne jo være, man kom så godt ind med en arbejdsgiver, at det blev et permanent job, hvis han lige pludselig stod og manglede en ekstra hånd. Det betyder så, at hvis man får et fuldtidsjob, er man selvfølgelig ikke mere med i denne ordning; så har man heller ikke sin kontanthjælp eller sine dagpenge – det er klart – men så bliver man måske på arbejdsmarkedet. Det er en gulerod, et lille incitament: Gør nu noget selv, så kan I måske komme ind på arbejdsmarkedet!

Vi tror ikke på, at der bliver fuld beskæftigelse de første mange år. Vi tror, at vi bliver nødt til at finde nogle ordninger, hvor man måske en gang imellem kan bytte nogle job, for det ligger der også i det her. Det er da klart, som arbejdsministeren var inde på, at der er mange på lavtlønsområdet, der vil sige: Jamen jeg vil meget hellere gå på kontanthjælp og så tjene 1.000 kr. om måneden; for det er jo det, det reelt indeholder. Så siger vi bare: Jamen hvis der er nogen, der gør det i en periode, hvad gør så det, hvis der er andre, som måske har været ledige i lang tid, der får deres job?

Jeg skal sige tak for tilslutningen til forslaget. Vi regner med, at det kan komme med ind i de kommende aktiveringsforhandlinger, som jo ikke er afsluttet med denne finanslov.

[Bente Juncker]

Jeg vil også gerne til slut sige tak til SF's ordfører, fru Lilli Gyldenkilde, som var inde på mange rigtige og gode tanker omkring dette forslag. Så vi ser frem til, at det kommer i Arbejdsmarkedsudvalget, og at noget af det kan indgå som et led i aktiveringen.

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg skal gøre det meget kort. Jeg vil gerne sige til fru Bente Juncker om den dér pind, der står i forslaget, der hedder: »Løn og arbejdsvilkår aftales individuelt på den enkelte arbejdsplads uden at være bundet af aftaler og regler på det ordinære arbejdsmarked.« Det anfægter vi i denne situation, for det er alt det, der skal give lønmodtagerne tryghed på det normale arbejdsmarked.

Jeg er godt klar over, at det selvfølgelig ikke er CD's intention, men jeg synes, at efter det, ordføreren sluttede af med, er det, ligesom man står i den situation, at man ikke forstod det signal, der kom fra andre partier. Hvorfor ødelægge situationen for fremtiden ved at opstille sådan nogle bombastiske krav, som kan medføre den utryghed, der kan give risiko for, at man får konfrontationer i stedet for at få løst problemerne? Det var det, der blev sagt, og det synes jeg man skulle skrive sig bag øret.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg er da fuldt ud klar over, at Socialdemokratiets ordfører ikke mistænker CD for at optræde blandt de mennesker, der kunne mene, at man kunne løse arbejdsløsheden ved at sætte lønnen ned; det ligger os naturligvis fjernt.

Men det, som flere heldigvis havde fået fat i, er, at der er en hel masse job her i landet, som der ikke bliver konkurreret om, fordi de er udgået. Der er masser af ting, der ikke bliver foretaget, fordi folk siger, at det skal de give alt for meget for, og en lang række af disse ting bliver i dag lavet ved sort arbejde. Det er forkert at sige, at det, vi foreslår, peger i retning af sort arbejde, tværtimod vil vores forslag betyde, at der kan laves noget, der er fuldstændig lovligt, giver arbejdsglæde og en indtægt, men en meget beskedent indtægt. Jeg har svært ved at se, at det skulle være misbrug, at man på et år kan få 1.000 kr. om måneden.

Men der kan altså ikke blive tale om løntrykkeri, for der er da ingen arbejdsgivere, der

bruger normal arbejdskraft, der pludselig ville gå ind i det her og i stedet for normal arbejdskraft bruge lidt her og lidt der; det er ikke det virkelige liv, man dér beskriver.

Jeg er meget glad for, hvad der blev sagt af fru Lilli Gyldenkilde, af Kristeligt Folkeparti og også af andre, nemlig at man må se på det, for man har ikke råd til at afvise noget som helst i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg må sige til hr. Erhard Jakobsen, at jeg ikke tror, at løntrykkeri er CD's intention, men at jeg tror, at det meget nemt kunne blive tilfældet, således som beslutningsforslaget er udformet, da det ikke siger noget om, hvad det er for specielle arbejdsopgaver, og hvilke krav det er, der skal stilles til det øvrige arbejdsmarked.

Som jeg sagde i min ordførertale på Socialdemokratiets vegne, er jeg helt enig i de betragtninger, som hr. Erhard Jakobsen kom med, nemlig at dette var en legalisering af noget sort arbejde, men det er altså den type arbejde, der kan give utryghed på det normale arbejdsmarked. Skillelinjen går ved, hvordan vi sikrer, at der er ordnede forhold på arbejdsmarkedet, og jeg kunne forstå på hr. Erhard Jakobsen, at det er CD's holdning, at der skal være disse ordnede forhold, så det er altså nogle nye ting, vi skal finde på. Jeg fremlagde selv nogle eksempler på, hvad vi har foreslået om det tredje arbejdsmarked, De Radikale fremlagde deres »Slip de ledige løs«, så viljen er der altså, og hvis der også er styrke til, at man kan samles om noget, der er fornuftigt og ikke skaber utryghed for de mange, som er i beskæftigelse, tror jeg, at vi kan nå et resultat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget.

[Første næstformand]

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Første næstformand (Henning Rasmussen):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Statsministeren (Poul Schlüter) har meddelt mig, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Redegørelse om opfølgning af FN's konference om Miljø og Udvikling (UNCED).

(Redegørelse nr. R 8).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det Udenrigspolitiske Nævn (24/11 92):

Udtræder: Ivar Hansen (V)

Ny stedf.: Charlotte Antonsen (V)

Udtræder: Peter Brixtofte (V)

Ny stedf.: Ivar Hansen (V)

Boligudvalget (24/11 92):

Udtræder: Bente Grønfeldt (V)

Nyt medl.: Jens Peter Jensen (V)

Udtræder: Peter Brixtofte (V)

Ny stedf.: Bente Grønfeldt (V)

Skatteudvalget (25/11 92):

Udtræder: Rahbæk Møller (SF)

Ny stedf.: Pernille Frahm (SF)

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 25/11 92 om opfølgningen af FN's konference om miljø og udvikling (UNCED).

(Redegørelse nr. R 8).

Statsministeren (Poul Schlüter):

FN's konference om miljø og udvikling (UNCED) afholdtes 3.-14. juni 1992 i Rio de Janeiro. Da den danske delegations beretning er udsendt til Folketingets medlemmer, skal

konferencens forløb og vedtagelser ikke gøres til genstand for behandling i denne redegørelse, der alene omhandler konferencens opfølgning.

Med Riodeklarationen om miljø og udvikling, Agenda 21-handlingsprogrammet, erklæringen om skove og konventionerne om klimaændringer og biologisk mangfoldighed er miljøhensyn placeret på fremtidens globale, nationale og lokale dagsorden, og det er endegyldigt fastslået, at miljø og udvikling er uadskilkelige begreber.

Nødvendigheden af at integrere miljøhensyn i alle samfundssektorer for at tilvejebringe en økologisk bæredygtig udvikling er ikke en erkendelse af ny dato, men fik først det internationale samfunds opmærksomhed med Brundtlandkommissionens rapport. UNCED-konferencen har nu fastlagt planer for det 21. århundredes indsats for miljø og udvikling. Der er dermed påbegyndt en langvarig proces, og regeringen er i gang på alle områder.

Grundlæggende har hver enkelt minister inden for sit område ansvaret for at føre UNCED-resultaterne ud i livet. For at sikre sammenhængen i miljøindsatsen har regeringen nedsat et ministerudvalg med miljøministeren som formand. Udvalget skal løbende overveje den samlede miljøindsats og komme med oplæg til nye tværgående initiativer, således at miljøhensyn integreres i hele regeringens arbejde og prioriteres på tværs af ministerområderne. Det er endvidere regeringens hensigt at lade det interministerielle UNCED-udvalg, som forberedte den danske deltagelse i konferencen, fortsætte sin virksomhed som et forum for koordination af den internationale opfølgning af UNCED.

Sigtelinier

Et hovedbudskab fra Rio er, at der skal mere styr på den økologiske samfundshusholdning nationalt og internationalt. Vi må styre stof-, materiale- og energistrømmene bedre i vore samfund og så vidt muligt minimere strømme. Mere skal produceres med mindre. Økonomisk vækst er nødvendig for at løse de problemer, vi står over for, men væksten bør vel at mærke ikke skade naturen og miljøet. Markedsorientering af miljøpolitikken, bl.a. ved øget anvendelse af økonomiske styringsmidler, er i denne sammenhæng væsentlig.